

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

На правах рукопису УДК 911.3

**ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ: КЕЙС МІСТА
ВИШНЕВЕ**

Галузь знань **10 Природничі науки**
Спеціальність **106 Географія**
Освітня програма **Урбаністика та міське планування**

Кваліфікаційна робота бакалавра

студента IV курсу

ОР Бакалавр

Ганіча Іллі Володимировича

Науковий керівник:

кандидат географічних наук, доцент

Нич Тетяна Василівна

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ МІСТА ВИШНЕВЕ	6
1.1. Географічні та природні умови	6
1.2. Економічний потенціал та інфраструктура	10
1.3. Соціокультурний контекст	16
РОЗДІЛ 2. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ	20
2.1. Економічні чинники	20
2.2. Соціально-демографічні чинники	23
2.3. Природні та екологічні аспекти	26
РОЗДІЛ 3. СТРАТЕГІЇ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ МІСТА ВИШНЕВЕ	30
3.1. Удосконалення транспортної інфраструктури	30
3.2. Стимулювання економічного зростання	33
3.3. Збереження природних ресурсів та стале управління	36
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ.....	50

ВСТУП

Просторовий сталий розвиток орієнтується на створення і підтримку життєздатних, збалансованих та життєспроможних територій. Він враховує взаємозв'язок між економічними, соціокультурними та екологічними аспектами розвитку, забезпечуючи високу якість життя для мешканців, збереження природних ресурсів та примноження соціального капіталу. Цей підхід спрямований на створення стабільних умов для економічного зростання, забезпечення соціальної справедливості та захисту навколишнього середовища, з метою забезпечення збалансованого розвитку як на місцевому, так і на глобальному рівнях. Це вимагає комплексного підходу до планування та управління розвитком територій, що базується на участі громади, інноваціях та сталому використанні ресурсів.

Актуальність дослідження проявляється в контексті постійного зростання приміських територій, внаслідок чого виникає підвищений попит на розумне просторове планування та управління, яке б забезпечило економічний розвиток, соціальну забезпеченість та екологічну стійкість, зберігаючи при цьому унікальний характер місцевих спільнот і збалансовану взаємодію з природним середовищем.

Об'єктом дослідження є просторовий розвиток приміської зони міста Вишневе, що включає в себе географічні, економічні, соціокультурні та екологічні аспекти формування та функціонування даної території.

Предметом дослідження є процеси, фактори та особливості просторового розвитку приміської зони міста Вишневе, зокрема, економічні та соціокультурні зміни, трансформація інфраструктури, вплив на навколишнє середовище та якість життя мешканців.

Метою дослідження є аналіз сучасного стану та тенденцій просторового розвитку приміської зони міста Вишневе з метою виявлення

основних проблем, можливостей та перспектив розвитку, а також розробка рекомендацій щодо покращення управління та стимулювання сталого розвитку даної території.

Для досягнення мети дослідження були поставлені наступні **завдання**:

- провести аналіз географічних та природних умов приміської зони міста Вишневе з урахуванням їх впливу на розвиток та життєздатність території;

- дослідити економічний потенціал приміської зони міста Вишневе, включаючи аналіз існуючої інфраструктури;

- оцінити соціокультурний контекст приміської зони міста Вишневе, включаючи аналіз основних культурних, соціальних та історичних аспектів;

- вивчити економічні чинники, які впливають на розвиток приміської зони міста Вишневе;

- проаналізувати соціально-демографічні чинники, що впливають на просторовий розвиток приміської зони міста Вишневе;

- вивчити природні та екологічні аспекти просторового розвитку приміської зони міста Вишневе, оцінити вплив цих чинників на навколишнє середовище;

- розробити стратегії удосконалення транспортної інфраструктури приміської зони міста Вишневе з метою покращення доступності та ефективності транспортних зв'язків;

- виділити і розробити заходи для стимулювання економічного зростання в приміській зоні міста Вишневе з урахуванням специфіки місцевого бізнес-середовища та потенціалу розвитку;

- розробити стратегії збереження природних ресурсів та сталого управління просторовим розвитком приміської зони міста Вишневе,

включаючи заходи з екологізації, раціонального використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки.

Стан дослідження просторового розвитку приміської зони міста Вишневе можна оцінити як відкритий та активно розвивається. Наразі проведений аналіз географічних, економічних, соціокультурних та екологічних аспектів розвитку даної території, проте деякі аспекти, зокрема пов'язані з економічним потенціалом та сталим управлінням розвитком, вимагають додаткового дослідження та уточнення. Висунуті рекомендації та стратегії розвитку є перспективними, але їх реалізація потребує подальшого вивчення та узгодження з усіма зацікавленими сторонами.

У кваліфікаційній роботі бакалавра і були використані різноманітні *методи дослідження*, включаючи аналіз літературних джерел, статистичний аналіз даних, географічні та економічні моделі, а також методи геоінформаційних систем для картографування та візуалізації даних. Комбінація цих методів дозволила отримати комплексний та об'єктивний аналіз просторового розвитку приміської зони міста Вишневе і розробити ефективні стратегії для подальшого розвитку цієї території. Також використовувалися методи аналізу веб-сайту та соціальних мереж міста Вишневе. Це включало вивчення інформації, яка розміщена на офіційному веб-сайті міста, а також аналіз активності та взаємодії користувачів у соціальних мережах, що дозволило отримати додаткові дані про соціокультурний контекст, економічний потенціал та інші аспекти розвитку приміської зони.

Джерелами інформації для кваліфікаційної роботи слугували наукові статті та книги з питань регіональної економіки, географії та управління територіальним розвитком. Також використовувалися офіційні звіти та статистичні дані від місцевих органів влади та статистичних агентств. Не

менш важливими джерелами інформації були офіційні веб-сайти міста Вишневе, а також дані та публікації, доступні в соціальних мережах, що надали додаткову інформацію про стан і тенденції розвитку даної території.

Структура кваліфікаційної роботи зумовлена темою та містить вступ, три розділи та дев'ять підрозділів, висновки та пропозиції. Робота складена на 50 сторінках, у тому числі основного тексту – на 45 сторінках. Кваліфікаційна робота включає 4 таблиці та 1 рисунок. Список літератури налічує 21 джерело.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ ПРОСТОРОВОГО РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ МІСТА ВИШНЕВЕ

1.1. Географічні та природні умови

Україна, багата на природні краси, пропонує вражаючі пейзажі та різноманітність екосистем. Від Карпатських гір до чорноморських пляжів, від дикого Дніпра до мальовничих карпатських озер - кожен куточок країни має свою неповторну привабливість. Карпати, з їхніми вершинами, лісами та гірськими потоками, манять туристів від усіх країн. Чорне та Азовське моря пропонують відпочинок на пляжах з чистим піском та теплою водою. Українські степи і ліси також вражають своєю різноманітністю та красою. Крім того, Україна багата на природні заповідники, національні парки та історичні пам'ятки, що робить її важливим центром екологічного та культурного туризму.

Місто Вишневе, розташоване на південному заході України, відоме своєю зручною локацією поруч з Києвом, столицею країни. Незважаючи на

своє міське середовище, Вишневе має свої природні краси. В околицях міста можна знайти парки, ліси та річки, що створюють приємну атмосферу для прогулянок та відпочинку. Також варто відзначити, що Вишневе знаходиться поруч з природними заповідниками та ландшафтними парками, що робить його привабливим для любителів активного відпочинку та природних пейзажів.

Місто Вишневе – місто в Україні, центр Вишневої міської громади, адміністративно належить до Бучанського району Київської області.

Історія створення міста Вишневе сягає у 1886 рік. У цьому році був затверджений проєкт будівництва Південно-Західної залізниці, яка мала простягнутися на 428 кілометрів. Згідно з цим проєктом, залізниця повинна була пройти від Києва-Волинського через село Жуляни, місто Васильків та далі до Фастова, де розгалужувалася на напрямки Одеси та Катеринослава.

З метою економії коштів будівельники вирішили скоротити довжину залізниці до Фастова, вибравши не прямий шлях через село Жуляни, а трохи більш праворуч – через мальовничі місцевості з озерами, що утворилися вздовж річки Жуляни.

У 1887 році були побудовані дерев'яні будівлі залізничної станції «Жуляни». Місто Вишневе пройшло всю історію від Російської імперії, революції більшовиків, масову колективізацію, бої у Другу світову війну та радянські часи. Свою назву місто отримало у березні 1960 року – на час перейменування усі подвір'я тонули в буйному вишневому цвіті.

При аналізі географічного положення міста Вишневе слід звернути увагу на його розташування у західній частині України, неподалік від столиці країни, Києва (ДОДАТОК А). Місто має вигідне стратегічне розташування поруч з автомобільними та залізничними магістралями, що сприяє розвитку транспортної інфраструктури та підтримує зв'язок з іншими населеними

пунктами країни. Щодо природних характеристик, місто оточене переважною рівнинною місцевістю, іноді переривається лісистими ділянками та водними джерелами. Це створює приємну атмосферу для прогулянок та рекреації, а також можливості для розвитку екологічно чистих просторів у межах міста.

У зв'язку з геологічною будовою місцевості, місто Вишневе розташоване на рівнинній території, яка в основному складається з низинних формацій. Глини, піски та вапняки є основними геологічними формаціями в цій області. Рельєф місцевості відзначається переважною рівнинністю з незначними змінами висоти, що створює комфортні умови для забудови та розвитку міста. Водні джерела, такі як річки та озера, можуть спостерігатися в деяких частинах місцевості, проте вони не мають значного впливу на рельєф і геологічну будову у цьому регіоні.

При проведенні дослідження кліматичних умов міста Місто Вишневе знаходиться в помірному кліматичному поясі з вираженою континентальністю. Зими відносно прохолодні з частими морозами. Середня температура січня становить близько -5°C . Літа спекотні та вологі, із середньою температурою у липні близько $+25^{\circ}\text{C}$. Весна та осінь помірно прохолодні та вологі. Оподи рівномірно розподілені протягом року, але найбільше опадів припадає на травень та червень, а найсухіший місяць - лютий. Типовими явищами є періодичні дощі, грози та заморозки у весняний та осінній періоди.

Щодо гідрологічного режиму, важливо вивчити річки, озера та інші водойми, які впливають на життя та діяльність мешканців міста. Це може включати аналіз рівнів води, стану водозабезпечення та забезпечення водою для промислових та побутових потреб. Також варто враховувати можливість повеней та інших природних катастроф, які можуть виникати внаслідок гідрологічних процесів.

Місто Вишневе має досить стабільний гідрологічний режим, оскільки воно розташоване в основному на рівнинній місцевості. Однак, наявність деяких водойм і річок у межах або поблизу міста впливає на гідрологічні умови.

Головною річкою, яка протікає біля міста – річка Жулянка. Ця річка має значення для місцевого забезпечення водою та природного ландшафту. Крім того, наявність озер або водойм у місцевості впливає на гідрологічний режим міста, забезпечуючи додаткові ресурси води та рекреаційні можливості для мешканців.

Важливо також враховувати повені внаслідок збільшення рівня води в річках або водоймах, особливо весною або після важких дощів. Це створює додаткові виклики для місцевих влад і інфраструктури щодо захисту від повеней та управління водними ресурсами.

Природні ресурси міста Вишневе включають різноманітні природні утворення, що використовуються для різних цілей територіальної громади та країни в цілому. Основними природними ресурсами є:

- ліси: наявність лісистих масивів навколо міста створює можливості для лісозаготівельної промисловості, а також для рекреації та екологічного туризму;

- річки та озера: річки та водойми в місцевості можуть бути використані для водопостачання, рибальства та рекреації;

- ґрунти: плодючі ґрунти мають велике значення для сільського господарства та садівництва, що забезпечує продовольчу безпеку та економічний розвиток регіону;

Щодо корисних копалин, в місті Вишневе присутні наступні ресурси:

- вапняк: кар'єри вапняку це джерело будівельних матеріалів для будівництва та інфраструктурних проєктів;

- піски: видобуток пісків використовується для виробництва будівельних матеріалів та скляних виробів;

- глина: використовується у керамічній та будівельній промисловості для виготовлення цегли, плитки та інших будівельних матеріалів.

Враховуючи наявність цих природних ресурсів та корисних копалин, місто Вишневе розвиває свою промисловість, сільське господарство та туризм, забезпечуючи стале соціально-економічне зростання.

Можна визначити потенціал територій міста Вишневе, при наведених географічних та природних умовах:

- біорізноманіття: розташоване в екологічно чистій зоні, місто має різноманітність флори та фауни. Збереження і розвиток цього біорізноманіття є важливим завданням для збереження екологічної рівноваги та підтримки екотуризму;

- геологічна стабільність: деякі ділянки міста мають високу геологічну стабільність, що робить їх привабливими для будівництва житлових та комерційних об'єктів;

- енергетичні ресурси: потенціал для використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергія, сприяє розвитку енергетичного сектору міста та зменшенню залежності від традиційних джерел енергії;

- географічна доступність: зручне розташування поруч з Києвом створює можливості для економічного та культурного обміну, а також сприяє розвитку туризму та бізнесу.

Отже, географічні та природні умови міста Вишневе сприяють розвитку різних сфер економіки, включаючи сільське господарство, промисловість та туризм. Збереження біорізноманіття та екологічної рівноваги є ключовим для сталого розвитку та забезпечення якісного середовища для мешканців.

Розташування недалеко від столиці України розширює можливості економічного та культурного співробітництва з іншими регіонами країни.

1.2. Економічний потенціал та інфраструктура

Аналіз економічного потенціалу та інфраструктури дозволяє нам виявити можливості і фактори, що визначають економічний розвиток приміської зони міста Вишневе. Аналіз економічного потенціалу та стану інфраструктури допоможе виявити ключові аспекти, що визначають життєздатність даної території.

Вишнева міська рада, код ЄДРПОУ 04054628, була зареєстрована 29.04.1998 р. Міський голова Діков Ілля Валерійович.

Покращення економічного положення міста, соціального стану, та підвищення рівня життя населення Вишневої громади через інтенсивне зростання економічного потенціалу за допомогою значного збільшення обсягів інвестицій в економіку, розвитку конкурентоспроможного промислового виробництва, підтримки фінансового сектору підприємств та стимулювання розвитку малих і середніх підприємств.

«В умовах військового стану головним напрямом соціально-економічного розвитку на 2023–2024 роки визначено покращення умов проживання в громаді, наповнення бюджету Вишневої міської територіальної громади, розвиток інфраструктури, інтенсивний розвиток комунальних підприємств та вирішення проблем по забезпеченню додаткових місць у дитячих дошкільних навчальних закладах» [6, с. 3].

У Вишневому розташовані такі підприємства: Жулянський машинобудівний завод «Візар», Київський експериментальний

кераміко-художній завод, Молокозавод, ТОВ «Папірус Гурт», Український науково-дослідний інститут порцеляни і скла, дослідний завод тощо.

Найбільшими за обсягами вироблених та реалізованих товарів є: Група компаній «PEPSICO», ТОВ «Бетон комплекс, ТОВ «Дельта Медікел», Група компаній «АМТТ».

В 2023 році на території Вишневої міської територіальної громади почало здійснювати діяльність підприємства з іноземними інвестиціями «МакДональдс Україна ЛТД», яким було реалізовано інвестиційний проєкт з відкриття в селі Крюківщина закладу мережи ресторанів швидкого харчування Макдональдс. Відкриття закладу створило додатково 40 робочих місць.

Бюджет місцевої громади є головним інструментом здійснення соціально-економічної політики в її інтересах. Основні зусилля міської влади були спрямовані на збільшення обсягу місцевого бюджету. Міський бюджет по доходах загального фонду за 2023 рік виконано на 100,9%. При запланованому обсягу доходів 215729,9 тис. грн. до бюджету міста надійшло 217674,1 тис. грн., в т.ч. субвенції – 54034,6 тис. грн. За 2024 рік перевиконано планові показники по всіх бюджетоутворюючих податках. Основними джерелами доходної частини загального фонду бюджету є місцеві податки, акцизний податок та адміністративні збори (табл. 1.1)

Таблиця 1.1. Структура надходжень загального фонду міського бюджету за 2023 рік

Доходи	Фактичні надходження за 2023 рік, тис. грн.	Частка статті доходу у надходженнях загального фонду, %
Акцизний податок	43612,8	20,0
Податок на нерухоме майно	14670	6,7

Земельний податок та орендна плата	34584,1	15,9
Єдиний податок	54408,8	25,0
Інші надходження	12277	5,6
Плата за надання адміністративних послуг	3569,5	1,6
Державне мито	517,3	0,2
Офіційні трансферти	54034,6	24,8
Всього	217674,1	100,0

За наведеними у табл. 1.1 даними про доходи та фактичні надходження у 2023 році видно, що основним джерелом доходів є єдиний податок, який становить 25 % від загальної суми. Другим за значенням є офіційні трансферти, що складають майже чверть від загальної суми доходів. Акцизний податок, податок на нерухоме майно та земельний податок та орендна плата також мають значний внесок у загальну суму надходжень. Інші надходження, плата за надання адміністративних послуг та державне мито вносять менший, але все ще значний вклад у доходи громади.

Щодо видатків, то з міського бюджету передано трансфертів за загальну суму 20323,5 тис. грн., з них на реконструкцію ДНЗ «Яблунька» 1500,0 тис. грн., будівництво 2 черги ЗОШ №1 – 1500,0 тис. грн., на капітальні ремонти доріг 12722,6 тис. грн. на капітальні ремонти та придбання обладнання в закладах охорони здоров'я - 4377,2 тис. грн., капітальний ремонт стадіону Вишнівської ЗОШ I–III ступеню – 223,7 тис. грн.

У таблиці 1.2. надана структура видатків за 2023 р.

Таблиця 1.2. Структура видатків за економічною класифікацією за 2023 рік (%)

КЕКВ	Назва видатків	Фактичні видатки, тис. грн.	Частка до загальних витрат, %
2111	Заробітна плата	40756,6	34,32

2120	Нарахування на оплату праці	9097,1	7,66
2200	Використання товарів і послуг (крім оплати комунальних послуг)	9547,3	8,04
	Оплата комунальних послуг	6374,9	5,37
2600	Поточні трансферти	50964,2	42,91
2700	Соціальне забезпечення	1714,4	1,44
2800	Інші видатки	316,8	0,27
Всього		118771,3	100

За наведеною у табл. 1.2 інформацією про видатки Вишневої міської ради можна зробити наступні висновки: значна частина бюджету спрямовується на заробітну плату та нарахування на оплату праці, що свідчить про велику кількість працівників у міській адміністрації та їхню значну оплату. Велика частина бюджету також витрачається на поточні трансферти, що, включає державні та соціальні допомоги, а також інші види фінансової підтримки. Суттєва частина коштів витрачається на оплату комунальних послуг, що свідчить про необхідність підтримання міської інфраструктури та комунальних служб. Використання товарів і послуг та соціальне забезпечення також становлять значну частину видатків, що вказує на широкий спектр соціальних та побутових послуг, що надаються мешканцям міста. Інші видатки, хоча й невеликі у порівнянні з іншими пунктами, також варто вивчати для розуміння загальної структури бюджету та можливих напрямків його оптимізації.

З міського бюджету передано трансфертів за загальну суму 20323,5 тис. грн., з них на реконструкцію ДНЗ «Яблунька» 1500,0 тис. грн., будівництво 2 черги ЗОШ №1 – 1500,0 тис. грн., на капітальні ремонти доріг 12722,6 тис. грн. на капітальні ремонти та придбання обладнання в закладах

охорони здоров'я - 4377,2 тис. грн., капітальний ремонт стадіону Вишнівської ЗОШ I–III ступеню – 223,7 тис. грн.

Порівняльний аналіз виконання міського бюджету по загальному та спеціальному фондах за період з 2021 по 2023 рік (табл. 1.2) відображає динаміку фінансового стану та ефективність фінансового управління міста. Аналіз змін у структурі доходів та витрат у цьому періоді дозволить зрозуміти тенденції в розвитку громади, виявити пріоритети у фінансовому плануванні та визначити потенційні напрями для подальших інвестицій та розвитку. У цьому звіті будуть розглянуті ключові показники міського бюджету, що дасть можливість зробити об'єктивний висновок щодо його ефективності та раціональності у використанні фінансових ресурсів.

Порівняльний аналіз виконання міського бюджету по загальному та спеціальному фондах за період з 2021 по 2023 роки є важливим інструментом для оцінки фінансової стабільності та ефективності фінансового управління містом. Нижче наведена табл. 1.3 з даними про витрати за цей період, яка дозволить провести аналіз динаміки видатків та виявити можливі тенденції в фінансовому управлінні міською радою.

Таблиця 1.3. Порівняльний аналіз виконання міського бюджету по загальному та спеціальному фондах за 2021–2023 рр.

Показник	Фактичне виконання за 2021 р., тис. грн.	Фактичне виконання за 2022 р., тис. грн.	Фактичне виконання за 2023 р., тис. грн.	% росту за 2021 р. до 2023 р.
Загальний фонд	71330,7	115558,7	118790	102,8
Спеціальний фонд	94820,3	86248,7	123483,2	143,2
Бюджет разом	166151	201807,4	242273,2	120,1

На рисунку 1.1 відображена динаміка міського бюджету за період з 2021 р. до 2023 р.

Рис. 1.1. Динаміка міського бюджету за період з 2021 р. до 2023 р.

За наведеними даними у табл. 1.3 та рис. 1.1 можна зробити наступні висновки: загальний обсяг бюджету міста значно зросла протягом 2021–2023 рр.. Зокрема, з 2021 по 2023 р. відбулося зростання бюджету на 45,8 %. Відзначається значне зростання обсягу спеціального фонду в 2023 р. порівняно з попередніми роками. Це може свідчити про збільшення інвестицій або спеціальних програм у місті. Порівняно зі зростанням спеціального фонду, зростання загального фонду було менш значним, але все ж помітним. Загалом, зростання обсягу бюджету свідчить про позитивну динаміку економічного розвитку міста та ефективне фінансове управління.

Наведемо ще деякі показники економічної інфраструктури м. Вишневе.

Місто Вишневе має розвинуту торговельну інфраструктуру, яка задовольняє різноманітні потреби мешканців та відвідувачів. На території міста функціонують 20 аптек, що забезпечують населення необхідними медичними препаратами. У місті також працюють 11 банків, що забезпечують фінансові послуги для населення та підприємств. Одним з центрів торгівлі у місті є ринок «Вишневий», розташований за адресою вул. Європейська, 30. Крім того, на території міста функціонують 4 торгові центри та 10 супермаркетів, що забезпечують різноманіття товарів та послуг для мешканців. Магазины косметики та парфумерії представлені 10 закладами, а продуктові, промислові та господарські магазини налічують 405 одиниць. Медична інфраструктура включає 4 медичні центри, 2 офтальмологічні клініки, 15 стоматологічних кабінетів та 8 косметологічних кабінетів. Крім того, у місті працює 25 салонів краси та перукарень, 9 туристичних агентств,

1 книгарня та 6 магазинів канцелярських товарів. Насолодитися смачною кавою або смачно поїсти можна в одному з 45 кав'ярень та 59 кафе та ресторанів. Для любителів активного способу життя доступні 12 фітнес-центрів. Автомобілістам надаються послуги на 7 АЗС, а туристам та відвідувачам міста пропонуються 4 готелі для комфортного перебування.

Фахівцями виконкому Вишневської міської ради надається консультативно-методична допомога суб'єктам підприємницької діяльності з питань дотримання вимог нормативних актів чинного законодавства України та ст. 30 п. п. 8, 9 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». За погодженням з власниками встановлюється зручний для населення режим роботи розташованих у м. Вишневе підприємств сфери обслуговування незалежно від форм власності

Місто має досить розвинену інфраструктуру, яка включає в себе широку мережу доріг та автомагістралей, забезпечуючи зручний доступ до різних частин міста та зв'язок з іншими населеними пунктами. У місті також розташовані комунальні послуги, які забезпечують населення електроенергією, водопостачанням та водовідведенням. Крім того, інфраструктура включає в себе такі об'єкти, як медичні заклади, освітні установи, торгові центри, ресторани та кафе, парки та сквери для відпочинку та розваг. Наявність розвинутої інфраструктури сприяє комфортному та зручному життю мешканців міста, а також сприяє його соціальному та економічному розвитку.

1.3. Соціокультурний контекст

Соціокультурний контекст міста Вишневе визначається різноманітністю його населення та культурно-історичними традиціями. Розмаїття етнічних

груп, соціальних верств та культурних спрямувань формує унікальну атмосферу та ідентичність міста.

Основними завданнями Виконавчого комітету Вишневої міської ради у сфері культури є впровадження державної політики в галузі культури і мистецтва, організація музейних та бібліотечних заходів, збереження культурної спадщини та сприяння релігійним організаціям.

Також важливими завданнями є забезпечення вільного розвитку культурно-мистецьких ініціатив, доступність культурних послуг для всіх громадян та підтримка взаєморозуміння й терпимості між різними релігійними групами.

Реалізацію державної культурної політики у місті забезпечують такі заклади та установи, як: Комунальний заклад «Палац культури і мистецтв», Дитяча школа мистецтв, Центр творчості дітей та юнацтва, бібліотеки для дітей та дорослих, КО «Історико-краєзнавчий музей м. Вишневого». Також у місті функціонують біля десяти шкіл естетичного розвитку дитини, громадські організації.

Місто Вишневе активно впроваджує державну культурну політику через різноманітні заклади та установи. Палац культури і мистецтв, Дитяча школа мистецтв, Центр творчості дітей та юнацтва, бібліотеки і музей діють як ключові центри культурного життя. Крім того, широко поширені школи естетичного розвитку, які забезпечують доступ до мистецтва та творчості для дітей та дорослих. Аматорські колективи, такі як хори, танцювальні групи та театр на ходулях, активно залучають місцевих мешканців до культурного життя. У Вишнівській школі мистецтв навчається понад 500 дітей, а деякі з її колективів отримали звання «зразковий», свідчать про високий рівень культурного розвитку у місті.

Місто Вишневе володіє власністю восьми дошкільних навчальних закладів. Ще у 2018 році завершилася реконструкція та введено в експлуатацію комбінований дошкільний заклад «Колобок» Вишневої міської ради.

На утримання дошкільних навчальних закладів у 2023 році було витрачено 497,9 тис. грн. З міського бюджету виділено 510,0 тис. грн на капітальні ремонти та придбання обладнання для цих закладів.

В місті проводяться роботи з повної реконструкції старого та нового приміщення дитячого дошкільного навчального закладу «Яблунька».

Після завершення реконструкції нового корпусу та введення його в експлуатацію з'явиться додаткова кількість місць – 110 (6 дитячих груп).

На території Вишневої міської ради діють чотири загальноосвітні школи, що належать до районного підпорядкування. У поточному навчальному році 2023/2024 загальна кількість учнів становить 5548 осіб. Вишнівські загальноосвітні школи № 1, № 2 і № 3 працюють в дві зміни.

У 2023 році на будівництво другого корпусу ЗОШ № 1 виділено 1500,0 тис. грн. Також з міського бюджету спрямовано 1500,0 тис. грн на капітальний ремонт ДНЗ «Яблунька» та закупівлю обладнання.

На території міста діє КО «Історико-краєзнавчий музей м. Вишневого». Діяльність музею у 2023 році була спрямована на виконання Програми розвитку музейної справи в місті Вишневе на 2018–2023 рр., статуту КО і Закону України «Про музеї та музейну справу». Серед основних досягнень музею можна виділити:

- створення і початок роботи науково-методичної ради Музею з конкретизацією її напрямків, завдань і заходів на 2024 рік. Робота ради організована за напрямками діяльності, кожний з яких має відповідального керівника;

- поновлення експозиційно-виставкової діяльності Музею під час святкування Дня міста Вишневе та інших подій, що дозволило оновити експозиційний матеріал та поповнити фонди;

- проведення планової роботи з пошуку та збирання музейних експонатів, пов'язаних з історією міста та його мешканців, включаючи підприємства міста, що сприяло розширенню фондів і піднесенню історії міста на міжнародний рівень;

- проведення системної науково-фондової роботи, в ході якої встановлено місцезнаходження первинних джерел з історії міста і запланована архівна робота, включаючи роботу з раніше невідомими документами і матеріалами;

- початок видавничої діяльності Музею, у рамках якої підготовлено до друку перший випуск фотоальбому з історії міста «Вишневе в старій фотографії: події, особистості, історія», презентація якого запланована на перший квартал 2024 року, а також визначена тематика альбомів на наступні роки.

Проводиться активна діяльність з встановлення зв'язків з музейними установами України, включаючи робочі поїздки для обміну передовим досвідом у будівництві та розвитку сучасних музеїв у місті.

Щодо рівня охорони здоров'я, можна зазначити наступне.

У 2018 році розпочалося перетворення реформування охорони здоров'я України. 23 серпня 2018 року Вишнева міська рада прийняла рішення про реорганізацію Комунальної організації «Вишнівська міська лікарня» у Комунальне некомерційне підприємство «Вишнівська міська лікарня» Вишневої міської ради Києво-Святошинського району Київської області. Основними підрозділами є Центр первинної медико-санітарної допомоги, консультативно-діагностична поліклініка та стаціонар. Отримано нову

ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики. Заклад підключено до електронної системи охорони здоров'я. Амбулаторії повністю забезпечені комп'ютерним та матеріально-технічним обладнанням відповідно до нормативів.

За підписаним у 11 грудня 2018 року договором між Комунальним некомерційним підприємством «Вишнівська міська лікарня» та Національною службою здоров'я України про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій передбачена орієнтовна сума надходжень у 2023 році на первинну медичну допомогу становить 18 мільйонів 240 тисяч гривень, що на 20 % перевищує попередні виділені кошти з районного бюджету та медичної субвенції у 2022 році. Це дає можливість підвищити заробітну плату лікарям, які надають первинну медичну допомогу, удвічі, а також на 100 % забезпечити кадрову насиченість лікарями-терапевтами і на 85 % лікарями-педіатрами.

Соціокультурний контекст міста Вишневе свідчить про розвинену культурну та соціальну інфраструктуру. Ініціативи у сфері охорони здоров'я спрямовані на поліпшення медичного обслуговування та підвищення якості життя мешканців.

РОЗДІЛ 2

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ

2.1. Економічні чинники

Економічні чинники відіграють важливу роль у формуванні та розвитку приміських зон. Розгляд цих факторів дозволяє краще зрозуміти, які впливи визначають привабливість цих територій для бізнесу та життя населення. Розглянемо основні аспекти, що впливають на економічний потенціал та розвиток приміських районів.

Доктор географічних наук, директор Інституту географії НАН України Є. О. Маруняк визначила, що «управління просторовим розвитком, безумовно, спирається на оцінку внутрішніх чинників, але рамковими залишаються глобальні виклики і тренди. І на сьогодні можна говорити про декілька вимірів їх формування» [10, с. 74].

Згадана авторка також визначила щодо просторового соціально-економічного розвитку, «то доцільно розуміти його як частину геопростору, утворену сукупністю соціальних груп, індивідуумів, об'єктів та суб'єктів господарювання, інституційних структур і взаємовідносинами між ними, а також потоками речовини та енергії, сформованими в процесі їх взаємодії з природним середовищем» [11, с. 25].

Отже, досліджуючи наукову джерела можна зробити висновок, що просторовий розвиток означає процес розвитку території з урахуванням її просторових характеристик, таких як географічне розташування, природні умови, наявність інфраструктури та доступ до ресурсів. Це включає розбудову міст та селищ, розвиток транспортної та комунікаційної інфраструктури, створення промислових та житлових комплексів, а також збереження та охорону природного середовища. Просторовий розвиток спрямований на забезпечення ефективного використання земельних ресурсів та покращення якості життя мешканців.

Економічні чинники, які впливають на просторовий розвиток приміської зони можна характеризувати наступним чином:

- інвестиції та бізнесові можливості: рівень інвестицій та наявність можливостей для бізнесу приваблюють нові підприємства та сприяють створенню робочих місць у приміській зоні;

- ринкові умови: ринкові умови, такі як ціни на нерухомість, орендні ставки та вартість життя, визначають привабливість приміських територій для бізнесу та населення;

- інфраструктура та доступність: розвинена інфраструктура, включаючи транспортні мережі, комунікації та послуги, сприяє привабливості приміських зон для життя та бізнесу;

- економічна стабільність: економічна стабільність та прогнозованість бізнес-середовища створюють сприятливі умови для інвестицій та розвитку у приміських районах;

- податкова політика: податкова політика, включаючи податкові пільги та ставки, може впливати на рівень привабливості приміської зони для бізнесу та інвесторів.

Наведені економічні чинники спільно визначають привабливість та розвиток приміських територій як для бізнесу, так і для населення.

Економічні чинники для громади м. Вишневе відіграють ключову роль у формуванні та розвитку приміських територій. Вони визначають можливості для економічного зростання міста, створення робочих місць та підвищення якості життя мешканців. Розглянемо три найважливіших з них, а саме: інфраструктурні, інвестиційний клімат, розвиток промисловості та бізнесу.

Інфраструктурні можливості:

- розвиток інфраструктури, такої як дороги, залізниця та транспортні вузли, впливають на привабливість приміської зони для бізнесу та мешканців;

- наявність достатньої кількості у м. Вишневому шкіл, лікарень, торгових центрів, ресторанів та розважальних закладів у приміській зоні також впливає на привабливість місця для проживання та інвестування.

Інвестиційний клімат:

- стабільність політичної та економічної ситуації, прозорість законодавства та ділова активність впливають на рішення інвесторів до вкладення у розвиток приміських зон;

- наявність фінансових пільг для бізнесу та інвесторів, а також сприятливі податкові умови стимулюють економічний розвиток приміських територій.

Розвиток промисловості та бізнесу:

- розвиток промислових підприємств, торгівлі та послуг створює нові робочі місця та підвищує рівень доходів населення приміських зон;

- стимулювання підприємницької діяльності, підтримка малого та середнього бізнесу, а також розвиток інноваційних технологій сприяють економічному зростанню приміських територій.

Під час війни в Україні, що розпочалась у 2022 р., економічні чинники відіграють важливу роль у визначенні подальшої долі країни, що безумовно впливає й на економічне становище міста Вишневе. Війна впливає на різні галузі економіки, зокрема:

- економічна нестабільність: військові дії спричиняють зниження виробництва, зростання безробіття та загальну економічну нестабільність;

- втрати виробництва: воєнні операції призводять до знищення інфраструктури, підприємств та сільськогосподарських угідь, що призводить до втрат виробництва;

- зменшення інвестицій та фінансування: військові конфлікти зменшують обсяги інвестицій та фінансування, оскільки інвестори уникають

ризик. Крім того, вже діючи підприємства, що належать іноземним інвесторам ліквідують, або припиняють діяльність;

- зростання витрат на оборону: держава змушена виділяти значні кошти на оборону, що може впливають на інші сфери економіки, такі як освіта, охорона здоров'я та соціальна підтримка.

У цій непростій ситуації важливо приймати ефективні економічні рішення, спрямовані на забезпечення стабільності та відновлення економіки після військових дій.

2.2. Соціально-демографічні чинники

Просторовий розвиток приміських зон відіграє важливу роль у сучасному соціально-економічному контексті. Розуміння факторів, що впливають на цей процес, має велике значення для планування та управління територіальним розвитком. Нижче розглянуто соціальні чинники, які впливають на просторовий розвиток приміської зони.

По-перше, розглянемо демографічну ситуацію у м. Вишневе. «Чисельність зареєстрованого населення громади (згідно статистичних даних) становить 55455 чол. Фактично у громаді проживає більше ніж 70 тис. чоловік» [6, с. 6].

Через Управління «Центр надання адміністративних послуг» виконавчого комітету Вишневої міської ради забезпечено надання адміністративних послуг передбачених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 року № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг» [6, с. 6], а саме:

- оформлення паспорту громадянина України;

- оформлення паспорту громадянина України для виїзду за кордон;
- надання витягу з Державного земельного кадастру;
- послуги соціального захисту населення;
- державна реєстрація юридичних осіб;
- державна реєстрація фізичних осіб – підприємців.

На офіційному веб-сайті територіальних громади надається актуальна інформація у сфері державного управління, а також новини щодо змін у роботі ЦНАПів.

Визначимо соціальні чинники, що впливають на просторовий розвиток приміської зони м. Вишневе:

- демографічні зміни: зміна розміру населення впливає на потреби у житлі, освіті, охороні здоров'я та інші соціальні аспекти;
- освітній рівень: розвиненість освітньої системи визначає можливості для розвитку талантів та конкурентоспроможності мешканців приміських зон;
- доступність медичних послуг: наявність медичних закладів та їх доступність впливають на якість життя та благополуччя мешканців приміських районів;
- соціальна інфраструктура: наявність дитячих садків, шкіл, культурних та спортивних закладів впливає на якість життя та задоволення потреб мешканців приміських зон;
- соціальний капітал: рівень взаємодії між мешканцями, громадськими організаціями та владними структурами визначає соціальну стабільність та можливості для спільного розвитку;
- соціокультурний клімат: культурні ініціативи, святкування традиційних свят та інші аспекти соціокультурного життя формують

ідентичність та сприяють взаєморозумінню між мешканцями приміських районів.

У таблиці 2.1. наведені негативні та позитивні результати впливу соціальних чинників на просторовий розвиток приміської зон.

Таблиця 2.1. Характеристика негативних та позитивних результатів впливу соціальних чинників на просторовий розвиток приміської зони

№ з/п	Соціальний чинник	Позитивний вплив	Негативний вплив
1	Демографічні зміни	Збільшення населення може стимулювати економічний розвиток і зростання попиту на товари та послуги	Зниження населення може призвести до занепаду бізнесу та зменшення доступності послуг в приміських зонах

Продовження таблиці 2.1

№ з/п	Соціальний чинник	Позитивний вплив	Негативний вплив
3	Доступність медичних послуг	Доступність якісної медичної допомоги підвищує загальний рівень здоров'я населення та знижує смертність	Недостатня доступність медичних послуг може призвести до погіршення стану здоров'я населення та збільшення загроз для громадського здоров'я
2	Освітній рівень	Високий освітній рівень сприяє розвитку інтелектуального капіталу, інновацій та підвищенню конкурентоспроможності	Низький освітній рівень може обмежувати розвиток індустрії та знижувати якість робочої сили
4	Соціальна інфраструктура	Розвинена соціальна інфраструктура створює комфортні умови для життя мешканців та приваблює нових жителів	Недостатня розвиненість соціальної інфраструктури може обмежувати можливості розвитку та знижувати якість життя
5	Соціальний капітал	Високий рівень соціального капіталу сприяє співпраці та взаємодопомозі в громаді, що забезпечує стабільність та ефективність розвитку	Низький рівень соціального капіталу може призвести до конфліктів, недовіри та відсутності співпраці в громаді, що ускладнює розвиток

Для подолання наслідників негативних результатів впливу соціальних чинників що наведені у табл. 2.1, необхідно проводити певні заходи щодо аналізу впливу соціальних чинників на просторовий розвиток приміської зон. Нижче наведено деякі методи, що можна використовувати при проведенні аналізу:

1) демографічні зміни:

- спостереження за змінами у чисельності населення та його структурі за допомогою демографічних досліджень та статистичних даних;

- аналіз міграційних процесів, включаючи приріст населення, міграційні потоки та зміни в розподілі населення за віковими групами;

2) освітній рівень:

- оцінка доступності освітніх закладів та їх якості;

- аналіз освітніх показників, таких як рівень освіти, кількість випускників, атестаційні бали тощо;

3) доступність медичних послуг:

- оцінка наявності та розподілу медичних закладів у приміських зонах;

- аналіз доступності медичних послуг для мешканців, включаючи відстань до найближчих закладів, наявність кваліфікованого персоналу та обладнання;

4) соціальна інфраструктура:

- оцінка розвитку та стану соціальної інфраструктури, такої як школи, лікарні, бібліотеки тощо;

- аналіз доступності та якості інфраструктури, включаючи стан будівель, їх технічне забезпечення та відповідність потребам громади;

5) соціальний капітал:

- оцінка рівня довіри та співпраці в громаді через соціальні опитування та анкетування;

- аналіз участі громадян у громадських ініціативах, об'єднаннях та інших формах спільної діяльності;

б) соціокультурний клімат:

- оцінка рівня культурних подій та заходів у приміських зонах;

- аналіз ідентичності та цінностей громади, їх впливу на сприйняття інших соціальних чинників.

Соціальні чинники значно впливають на розвиток приміських зон. Покращення освіти, медичних послуг та інфраструктури підвищує якість життя. Однак демографічні проблеми та недостатня соціальна інфраструктура можуть ускладнити розвиток. Ретельний аналіз цих чинників допомагає забезпечити стабільний та збалансований розвиток приміських територій.

2.3. Природні та екологічні аспекти

Природні та екологічні аспекти відіграють ключову роль у просторовому розвитку приміських зон. **Важливим у дослідженні цього питання – розглянути взаємозв'язок між екологічними факторами, природними ресурсами та сталістю розвитку, а також виявити способи збереження навколишнього середовища та створення екологічно стабільних умов для мешканців приміських зон.**

Природні чинники мають значний вплив на просторовий розвиток приміських зон. Нижче наведено такі чинники, що суттєво впливають на просторовий розвиток м. Вишневе:

- географічне положення та рельєф: природні умови, такі як географічне розташування, рельєф місцевості, наявність водних об'єктів, впливають на обрання стратегічних місць для розвитку приміських зон та їх функціональну специфіку;

- кліматичні умови: клімат визначає можливості для розвитку сільського господарства, туризму, рекреації та інших галузей. Екстремальні погодні умови можуть впливати на інфраструктуру та соціально-економічну активність;

- природні ресурси: наявність природних ресурсів, таких як ліси, річки, ґрунти, визначає можливості для розвитку промисловості, сільського господарства та екологічного туризму;

- екологічна безпека: стан навколишнього середовища та екологічна безпека впливають на привабливість приміських зон для мешканців та інвесторів.

Ці природні чинники обумовлюють умови для розвитку приміських територій та формування їхнього образу. Також визначимо екологічні аспекти мають вплив на просторовий розвиток м. Вишневе:

- забруднення навколишнього середовища: наявність промислових підприємств, автомобільних доріг та інших джерел забруднення може негативно впливати на якість повітря, води та ґрунту, що має важливе значення для здоров'я мешканців та екологічної стабільності;

- зміни використання земель: подальший розвиток приміських зон часто супроводжується конверсією природних екосистем, що може призвести до втрати біорізноманіття, втрати природних ландшафтів та зниження екологічної стійкості;

- розширення міського забудовування: будівництво нових житлових та комерційних об'єктів у приміських зонах може призвести до зниження природних зон відпочинку, рекреації та зелених зон, що погіршує якість життя мешканців;

- природні катастрофи: приміські зони часто піддаються ризику природних катастроф, таких як повені, лісові пожежі, зсуви ґрунту тощо, що може призвести до значних збитків та обмежень у розвитку цих територій.

Наведені екологічні чинники важливі для сталого та екологічно збалансованого розвитку приміських зон. Заходи для подолання впливу природних та екологічних чинників на просторовий розвиток приміських зон включають в себе:

- розробка та впровадження екологічної стратегії розвитку, спрямованої на збереження природних ресурсів та зменшення негативного впливу на навколишнє середовище;

- впровадження технологій та практик, спрямованих на зменшення викидів забруднюючих речовин і відходів у повітря, воду та ґрунт;

- створення та підтримка природоохоронних зон, парків та екологічних коридорів для збереження біорізноманіття та екосистем;

- пропаганда та освіта щодо екологічної свідомості серед мешканців, підвищення усвідомлення їхньої ролі у збереженні природи та довкілля;

- проведення моніторингу екологічного стану та вчасне реагування на зміни, спрямоване на запобігання серйозним екологічним кризам.

Важливим у розгляді природних та екологічних чинників впливу на просторовий розвиток м. Вишневе є наслідки військової агресії з боку сусідньої країни, що розв'язала війну на території України. Місто Вишневе зазнала значних бомбових атак, однією з таких була 2 січня цього року: «ракетний удар по Вишневому: пошкоджено квартири 700 людей, є постраждалі». Також постійно відбуваються пожежі та напади дронів противника.

Наслідки екологічних наслідків війни є руйнівні та тривалі. Пожежі та бомбардування м. Вишневого можуть спричиняють серйозне забруднення повітря та ґрунту, загрозу життю та здоров'ю людей, а також втрату

екологічної рівноваги в регіоні. Це призводить до викидів токсичних речовин у повітря та воду, знищення лісів та природних угідь, порушення біорізноманіття та екосистем. Будівлі, інфраструктура та інші об'єкти також пошкоджуються, що спричиняє велику кількість відходів та руйнувань, що потребують складних екологічних реконструкцій та відновлення.

Крім цього, пожежі та бомбардування можуть спричинити значні емісії шкідливих речовин у повітря, таких як вуглеводні, оксиди азоту та сірки, які можуть мати негативний вплив на якість повітря та здоров'я мешканців. Також можливі викиди шкідливих речовин у ґрунт та водні джерела, що може призвести до забруднення ґрунту та води та загрози для природного середовища та здоров'я людей. Усі ці наслідки вимагатимуть комплексних заходів для відновлення екологічної стабільності та забезпечення безпеки життя та здоров'я населення.

РОЗДІЛ 3

СТРАТЕГІЇ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРИМІСЬКОЇ ЗОНИ МІСТА ВИШНЕВЕ

3.1. Удосконалення транспортної інфраструктури

Удосконалення транспортної інфраструктури в рамках сталого розвитку відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного функціонування сучасного міста. Розвиток транспортної системи відображається на різноманітних аспектах життя мешканців та впливає на економічний, екологічний та соціальний стан міського середовища. Оптимізація транспортної інфраструктури спрямована на забезпечення максимальної доступності,

безпеки та екологічності перевезень, що сприяє створенню комфортного та зручного середовища для мешканців, підвищенню рівня мобільності та покращенню якості життя. У цьому контексті розвиток транспортної інфраструктури відіграє стратегічне значення для досягнення сталого розвитку міста. Особливо це твердження набуває критичного значення в умовах військової агресії, що триває з 2022 року.

На території Вишневої міської територіальної громади знаходиться залізнична станція «Вишневе», через яку курсує приміський залізничний транспорт. Також на території громади діють 18 приміських маршрутів загального користування. Реалізується програма про «Порядок компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян Вишневої міської ради Бучанського району Київської області на автомобільному транспорті в міських автобусних маршрутах загального користування та залізничним транспортом приміського сполучення.

Для розвитку м. Вишневе та покращення його транспортної інфраструктури можна розглянути кілька стратегій та надати такі пропозиції:

- розширення мережі громадського транспорту: запровадження нових маршрутів автобусів, покращення графіків та зручності маршрутів для мешканців;

- розвиток інтермодальних вузлів: створення інтегрованих транспортних вузлів, які об'єднують різні види транспорту (автобуси, залізниця) для зручного переміщення мешканців;

- будівництво нових доріг і вулиць: планування та будівництво нових дорожніх магістралей та вулиць, які забезпечать зручний доступ до м. Вишневе.

- розвиток велосипедних та пішохідних маршрутів: створення безпечних велосипедних доріжок (у тому числі з можливістю безпечного

паркування велосипедів та електро-скутерів) та тротуарів для пішоходів, що сприятиме активному способу переміщення та зменшенню транспортних заторів;

- впровадження технологічних інновацій: використання сучасних технологій для оптимізації руху транспорту, впровадження електронних систем керування та моніторингу, що дозволить покращити ефективність та безпеку дорожнього руху;

- стимулювання використання екологічно чистих транспортних засобів: надання пільг та підтримки для впровадження альтернативних джерел енергії в транспорті, таких як електромобілі та гібридні автомобілі. У тому числі планування у бюджеті та отримання фінансової підтримки з боку державного бюджету на будівництво зарядних пунктів для електро-мобілів, особливо в районах великих торговельних центрів, та на розв'язках транспортних дорожніх вузлів.

Наведені стратегії та пропозиції спрямовані на створення більш зручних, безпечних та екологічно чистих умов для життя та переміщення мешканців та відвідувачів м. Вишневе.

Головною перешкодою до реалізації вказаних стратегій та пропозицій розвитку транспортної інфраструктури є війна, що триває на території України, а саме:

- військові дії призводять до пошкодження доріг, мостів, залізничних шляхів та інших об'єктів транспортної інфраструктури, що ускладнить їх ремонт та відновлення;

- небезпека військових дій призводить до обмеження доступу до певних районів та ускладнює роботу на об'єктах транспортної інфраструктури через загрозу безпеки;

- воєнний конфлікт призводить до зниження економічного потенціалу регіону, що обмежує фінансування проєктів розвитку транспортної інфраструктури м. Вишневе;

- військові дії призводять до забруднення навколишнього середовища, що негативно впливає на екологічний стан району і ускладнює впровадження екологічно чистих рішень у розвитку транспорту;

- військова агресія приводе до введення міжнародних обмежень, що ускладнить здійснення зовнішньоекономічної діяльності та залучення зовнішніх інвестицій для розвитку транспортної інфраструктури.

У цих критичних умовах важливо розробляти адаптивні стратегії, які враховують складнощі та ризики, пов'язані з військовою ситуацією, а також спрямовані на забезпечення безпеки та стабільності в регіоні.

Тобто, відновлення транспортної інфраструктури м. Вишневе за кошти місцевого, державного бюджетів та за фінансовою допомогою міжнародних організацій після завершення війни є важливим етапом у відновленні міста та повернення до нормального життя для місцевого населення. Можна запропонувати деякі можливі кроки у цьому напрямку:

- оцінка збитків: проведення комплексної оцінки збитків, завданих транспортній інфраструктурі міста під час війни, для визначення обсягу робіт і фінансових потреб у відновленні;

- міжнародне фінансування: залучення фінансування від міжнародних організацій, таких як ООН, Світовий банк, Європейський союз тощо, для відновлення та модернізації транспортної інфраструктури;

- розробка проєктів: розробка конкретних проєктів відновлення доріг, мостів, громадського транспорту та інших об'єктів транспортної інфраструктури, з урахуванням сучасних стандартів якості та безпеки та світових технологій;

- управління проєктами: ефективне управління проєктами відновлення, забезпечення контролю за виконанням робіт, витрат та строків;

- співпраця з державною владою: співпраця з державною владою для забезпечення координації зусиль у відновленні транспортної інфраструктури та впровадження необхідних змін у міському плануванні.

Наведені етапи допоможуть відновити транспортну інфраструктуру м. Вишневе після війни та створити основу для сталого розвитку та відновлення міста.

3.2. Стимулювання економічного зростання

В рамках сталого розвитку ключовим завданням є стимулювання економічного зростання, що сприяє підвищенню якості життя суспільства та забезпечує збалансований розвиток в усіх сферах м. Вишневе.

Якщо говорити про розвиток підприємництва на території м. Вишневе, то можна зазначити, що не дивлячись на військові дії, які тривають на території України, «у 2023 здійснювалися заходи з боку міської влади, спрямовані на поліпшення якості торгівельного обслуговування, підтримку вітчизняного товаровиробника, запобігання необґрунтованому зростанню цін на споживчому ринку, зростання обсягу роздрібного товарообороту» [6, с. 4].

Стимулювання економічного зростання м. Вишневе є важливим завданням для забезпечення його сталого розвитку. Для досягнення цієї мети можна запропонувати наступні стратегії та пропозиції:

- приваблення інвестицій: створення сприятливого інвестиційного клімату через спрощення адміністративних процедур, надання податкових пільг та інші заходи можуть залучити інвесторів до приміської зони;

- розвиток інфраструктури: інвестиції в транспортну, комунікаційну, енергетичну та інші види інфраструктури сприятимуть розвитку бізнесу та підвищать привабливість приміської зони для мешканців та компаній;

- підтримка малого та середнього бізнесу: розробка програм та послуг для підтримки малого та середнього бізнесу, включаючи фінансову підтримку, консультування та навчання, сприятиме створенню нових робочих місць та розвитку підприємництва;

- створення інноваційних економічних кластерів: розвиток інноваційних кластерів у приміській зоні сприятиме залученню талановитих фахівців та компаній, що спеціалізуються на нових технологіях та інноваціях;

- розвиток туризму та рекреації: інвестиції в туристичну інфраструктуру та розвиток рекреаційних зон привернуть туристів та сприятимуть розвитку сектору послуг у приміській зоні.

Наведені стратегії та пропозиції спрямовані на створення сприятливого середовища для економічного зростання у м. Вишневе, що дозволить забезпечити його сталий розвиток та підвищити якість життя мешканців.

Звичайно реалізація запропонованих стратегій у напрямку стимулювання економічного зростання в. Вишневе ускладнюється внаслідок військової агресії:

- військові дії створюють невпевненість серед інвесторів та зменшує їх бажання вкладати кошти в економіку приміських зон та в загалі в українську економіку;

- активні бойові дії можуть призводити до пошкодження інфраструктури, включаючи транспортні маршрути, комунікаційні системи та енергетичні мережі, що ускладнює реалізацію проєктів з розвитку;

- війна призводить до зниження економічної активності, зменшення доходів населення та зниження попиту на товари та послуги, що, логічно, негативно впливає на розвиток бізнесу та підприємництва;

- військові дії призвели до масового переселення населення не тільки в межах країни, але й за її кордони, що змінило демографічну структуру та склад робочої сили в м. Вишневе.

- війна призвела до зниження привабливості приміської зони для туристів та інвесторів, що відобразилось на розвитку туризму та галузі послуг.

Усі ці фактори створили серйозні перешкоди для реалізації стратегій зі стимулювання економічного зростання в м. Вишневе, тому важливо приділити увагу розробці стратегій мір по відновленню інфраструктури після завершення військових дій на території України.

Після завершення військових дій і відновлення миру, у м. Вишневе можуть бути розроблені такі етапи для стимулювання економічного зростання у рамках сталого розвитку:

- оцінка збитків і потреб: проведення комплексної оцінки збитків від військових дій та визначення потреб у відновленні економічної інфраструктури та соціальних ресурсів;

- розробка стратегії відновлення: розробка довгострокової стратегії відновлення, спрямованої на стимулювання економічного зростання, підтримку підприємництва, розвиток інфраструктури та соціальних послуг;

- мобілізація ресурсів: залучення необхідних фінансових, технічних та людських ресурсів для відновлення економічної діяльності та розвитку міста;

- відновлення інфраструктури: проведення робіт з відновлення та модернізації інфраструктури, включаючи дороги, комунікації, енергетичні мережі та інші об'єкти;

- підтримка бізнесу та підприємництва: надання фінансової та консультативної підтримки для місцевих підприємств та бізнесів, щоб вони могли відновити свою діяльність та розвиватися;

- розвиток людських ресурсів: здійснення заходів з навчання та перекваліфікації місцевого населення для забезпечення кваліфікованої робочої сили для підприємств та нових галузей економіки;

- створення сприятливого інвестиційного клімату: впровадження заходів для залучення інвестицій та розвитку бізнесу, таких як створення спеціальних економічних зон, податкових пільг та інших інструментів;

- моніторинг та коригування стратегій: постійний моніторинг ефективності заходів та поточний аналіз ситуації для вчасного коригування стратегій розвитку міста.

Для реалізації наведених етапів, звичайно нагальною потребою стане залучення фінансової та організаційної підтримки державної влади та бюджету, а також підтримки міжнародних організацій. Ця підтримка є критичними компонентами процесу відновлення та стимулювання економічного зростання в рамках сталого розвитку м. Вишневе після завершення військових дій. Підтримка може включати:

- залучення фінансування з державного бюджету на проведення відновлювальних робіт, розвиток інфраструктури, підтримку малих та середніх підприємств, а також на надання соціальних послуг та підтримку місцевого населення;

- впровадження механізмів координації та співпраці між різними рівнями влади, громадськими організаціями та міжнародними партнерами для ефективного виконання відновлювальних програм;

- залучення міжнародних організацій, таких як ООН, Європейський союз та інші, для надання фінансової, технічної та консультативної підтримки

процесу відновлення та стимулювання економічного зростання. Також може бути важливою підтримка через реалізацію спільних проєктів та обмін досвідом з іншими країнами.

Комплексна підтримка з різних джерел допоможе максимально ефективно використовувати ресурси та зусилля для відновлення економіки та створення стійкої основи для майбутнього розвитку міста.

3.3. Збереження природних ресурсів та стале управління

У сучасному світі, збереження природних ресурсів та стале управління ними стає надзвичайно важливою проблемою. Зростання нашої свідомості про негативний вплив людської діяльності на навколишнє середовище вимагає від нас ретельного та розумного використання природних ресурсів для забезпечення сталого розвитку. Враховуючи складність сучасних екологічних викликів та необхідність збереження природних екосистем для майбутніх поколінь, важливо розглянути різноманітні стратегії та пропозиції, спрямовані на створення більш стійкого та екологічно безпечного середовища.

Група дослідників М. Маланчук, Н. Музика, Ю. Хавар та О. Гулько у цьому з цього приводу зазначає, що «сталий розвиток країни має особливе значення як простір для співпраці різних держав та їхніх окремих територій на економічному й політичному рівнях, як новий вектор методологічних і теоретичних розробок, як чинник формування нових вимог і обмежень до ведення бізнесу тощо. Просторовий сталий розвиток позиціонується як важливий безапеляційний імператив для сьогоденного та майбутніх поколінь, новий етап поступального розвитку людства, що потребує

реформування наявних підходів на всіх рівнях – від глобального до об'єктивного» [9, с. 12].

Отже, досягнення сталого розвитку вимагає розроблення концепцій, програм дій та стратегій, що визначають рівень стійкості. Це вимагає аналізу та визначення конкретних параметрів несталості. Вибір об'єкта дослідження є ключовим, оскільки проблеми сталого розвитку мають бути розглянуті на різних рівнях, включаючи територіальний, галузевий та окремі види діяльності. Порядок дій повинен включати аналіз, вибір методів та інструментів.

Як зазначає доктор економічних наук Н. Павліха, «до основних механізмів забезпечення сталого розвитку можна віднести: правовий, організаційний, фінансово-економічний, науково-освітнянський, інформаційний. Однак зі всього спектра механізмів ми хотіли б виділити просторовий менеджмент як найбільш м'який та комбінаторний, що дає змогу координувати дії різноманітних елементів просторового розвитку. Під просторовим менеджментом розуміємо діяльність суб'єктів управління, спрямовану на просторову конкретизацію стратегії збалансованого соціально-економічного та екологічного розвитку, розроблення пріоритетів і форм організації та інфраструктурного забезпечення відповідної просторової системи» [13, с. 43].

Тобто, як вже зазначалось раніше (див. п. 2.3), важливим у дослідженні цього питання – розглянути взаємозв'язок між екологічними факторами, природними ресурсами та сталістю розвитку, а також виявити способи збереження навколишнього середовища та створення екологічно стабільних умов для мешканців приміських зон.

Автори А. В. Степаненко та А. А. Омельченко у цьому аспекті пропонують такий підхід як «екологічна модернізація», та надають

визначання, що «екологічна модернізація – це комплекс технологічних, управлінських, господарських удосконалень і нововведень, які здатні оптимізувати екологічні параметри навколишнього природного середовища, забезпечити адекватні умови та якість життя населення. Екомодернізація являє собою перехід від деєкологізованого суспільства до екологічно орієнтованого шляхом поступових комплексних реформ. Вона передбачає процес удосконалення економічних, політичних і соціальних механізмів розвитку суспільства, освоєння передових для нинішнього історичного періоду індустріальних та інформаційних технологій, економічних форм, супутніх соціальних і політичних інститутів. Екологічна модернізація має стати загальнонаціональною стратегією, що забезпечить мобілізацію та концентрацію всіх ресурсів країни для вирішення в цілому завдань модернізації» [20, с. 41].

Отже, в рамках вищенаведеного можна запропонувати певні стратегії та пропозиції щодо збереження природних ресурсів та сталого управління в рамках сталого розвитку м. Вишневе, а саме:

- розвиток ефективної системи відновлення та охорони екосистем міського ландшафту, включаючи парки, ліси та водойми;

- запровадження програм з енергоефективності та використання відновлювальних джерел енергії в місті, спрямованих на зменшення викидів та збереження природних ресурсів. Підтримка проєктів «зелених інвестицій» у місцевому підприємстві;

- розвиток інфраструктури для велосипедистів та пішоходів з метою зменшення використання автотранспорту та зменшення викидів CO₂;

- впровадження програм сортування сміття та відновлення вторинних ресурсів для зменшення обсягів сміття та забруднення довкілля. Використання досвіду країн Європейського Союзу щодо цього процесу;

- створення системи моніторингу та контролю за якістю повітря, води та ґрунтів у місті для забезпечення сталого управління природними ресурсами;

- залучення громадськості до участі в процесі прийняття рішень щодо збереження природи та сталого розвитку, забезпечення їх активної участі в програмах та проєктах.

Звичайно, треба звернути увагу на перешкоди та ускладнення реалізації запропонованих стратегій в наслідок військової агресії, які включають:

- руйнування та пошкодження існуючої інфраструктури, в тому числі екологічної, що ускладнює впровадження програм екологічного відновлення та охорони довкілля;

- загроза забруднення довкілля в результаті військових дій, що призводить до поширення забруднення ґрунтів, водойм та повітря;

- обмеження доступу до територій, які потребують екологічного відновлення та збереження природних ресурсів через безпекові обмеження;

- недостатність фінансування та ресурсів у зв'язку з потребами у військовій обороні та відновленні постраждалих територій, що ускладнює впровадження програм сталого розвитку;

- зменшення участі громадськості та зацікавлених сторін у реалізації екологічних проєктів через небезпеку та нестабільність у зоні військових дій;

- втрата чи пошкодження важливих природних ресурсів через військові дії, що призводить до погіршення екологічної ситуації та зменшення можливостей для сталого розвитку.

Погоджуюсь з думкою вже раніше згаданих авторів А. В. Степаненко та А. А. Омельченко, що «на даний час екологічна модернізація в Україні не може здійснюватися у великих масштабах через орієнтацію на політику економічного зростання, а не сталого розвитку. Але в майбутньому необхідно

розпочати цей процес і виробити відповідну доктрину та програми, зумовлені глобальною соціально-екологічною ситуацією. Екологічна модернізація в Україні найчастіше відбувається з ініціативи бізнесу як його реакція на соціально-економічні умови, визначені переважно глобальними процесами. Також вона представлена у програмах і проєктах недержавних організацій щодо поліпшення екологічної ситуації та трансформації сіл в екопоселення, на персональному та сімейному рівнях як екологізація свідомості та щоденних практик. Екологічна модернізація природних об'єктів відбувається у вигляді їх реставрації та подальшого збереження завдяки зусиллям екологічно свідомих громадян» [20, с. 45].

Можна запропонувати етапи відновлення процесу збереження природних ресурсів та сталого управління в м. Вишневе після завершення військових дій:

- оцінка збитків: проведення оцінки збитків для визначення обсягу пошкоджень природних ресурсів та екосистем внаслідок військових дій;

- планування та стратегії відновлення: розробка планів відновлення природних ресурсів та впровадження стратегій сталого управління для забезпечення їх тривалого збереження;

- відновлення екосистем: проведення робіт з відновлення пошкоджених екосистем, включаючи відновлення лісів, водних ресурсів та інших природних середовищ;

- моніторинг та контроль: впровадження системи моніторингу та контролю за станом природних ресурсів для вчасного виявлення будь-яких негативних змін та вжиття заходів щодо їх запобігання;

- залучення громадськості: активне залучення місцевого населення, громадських організацій та інших зацікавлених сторін до процесу відновлення та управління природними ресурсами;

- міжнародна співпраця: пошук підтримки та співпраці з міжнародними організаціями та фондами для фінансування та підтримки проєктів збереження природи та сталого розвитку.

Останній пункт щодо міжнародної підтримки потребує більше уваги. Тому, можна зазначити, що для успішного збереження природних ресурсів та сталого управління в м. Вишневе необхідно залучення фінансової та організаційної підтримки державної влади та бюджету, а також сприяння міжнародних організацій. Це може включати:

- фінансова підтримка: забезпечення виділення коштів з державного бюджету для реалізації програм та проєктів з охорони природи та сталого розвитку у м. Вишневе. Ці кошти можуть бути спрямовані на відновлення пошкоджених екосистем, впровадження екологічних технологій та створення інфраструктури для збереження природних ресурсів;

- організаційна підтримка: розроблення та впровадження ефективних стратегій та політик з управління природними ресурсами за участю державних установ та організацій громадянського суспільства. Це включає створення законодавчої бази, моніторинг та контроль за виконанням законів і нормативних актів;

- міжнародна співпраця: пошук співпраці та фінансової підтримки від міжнародних організацій, таких як ООН, Європейський Союз, а також інших держав і міжнародних фондів. Ця співпраця може включати обмін досвідом, технологіями та фінансову допомогу для реалізації проєктів з охорони природи та сталого розвитку.

Отже, збереження природних ресурсів та стале управління в м. Вишневе може бути досягнуто шляхом впровадження стратегій та пропозицій, спрямованих на збереження екосистем, раціональне використання водних, лісових та ґрунтових ресурсів, заохочення

використання альтернативних джерел енергії та впровадження програми по відновленню довкілля. Такі заходи сприятимуть сталому розвитку міста, забезпеченню екологічно чистого середовища для мешканців та покращенню якості життя в цілому.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Аналіз просторового розвитку приміської зони міста Вишневе підтвердив актуальність та складність проблем, які виникають у процесі її формування та функціонування, а також необхідність комплексного підходу до управління цим процесом з метою забезпечення сталого розвитку та покращення якості життя територіальної громади.

Дослідження, що проведено у кваліфікаційній роботі на тему «Просторовий розвиток приміської зони: кейс міста Вишневе» дало змогу виконати завдання роботи, зробити певні висновки та надати пропозиції для розвитку приміської зони міста Вишневе.

Географічні та природні умови міста Вишневе є ключовими чинниками, що визначають його розвиток та життєздатність. Розташування у помірного кліматичному поясі з вираженою континентальністю, наявність природних ресурсів та різноманітних ландшафтів створюють сприятливі умови для різноманітних галузей економіки, включаючи сільське господарство, промисловість, туризм та екологічно чисті технології. Збереження біорізноманіття та екологічної рівноваги важливо для сталого розвитку міста та підтримки якісного середовища життя для його мешканців. Окрім того, географічне розташування міста недалеко від столиці України створює можливості для розширення економічних, культурних та соціальних зв'язків з

іншими регіонами країни. Вивчення та розуміння цих умов допомагає розробляти стратегії розвитку та збереження природних ресурсів для покращення якості життя у місті Вишневе.

Економічний потенціал та інфраструктура міста Вишневе відображають його значущість як економічного та соціального центру. Розвинута торговельна інфраструктура, наявність банківських установ, аптек, торгових центрів та супермаркетів забезпечують мешканців міста та його гостей необхідними товарами та послугами. Медичні та косметичні заклади, а також спортивні клуби та фітнес-центри створюють умови для збереження здоров'я та підтримки фізичної форми населення. Кав'ярні, ресторани та інші заклади громадського харчування розширюють культурне та суспільне життя міста. Не менш важливим елементом є бюджет міста, який фінансує розвиток інфраструктури та реалізацію соціальних програм. Зростання фактичних надходжень до бюджету протягом років свідчить про позитивну динаміку економічного розвитку, що створює додаткові можливості для інвестицій у покращення життєвого рівня та інфраструктурних проєктів у місті. Протягом 2021–2023 рр. бюджет міста збільшився на 45,8 %, особливо виразно виріс обсяг спеціального фонду у 2023 р. Це може вказувати на більші інвестиції або програми у місті. Порівняно зі зростанням спеціального фонду, зростання загального було менш помітним, але все ж відчутним. Загалом, зростання бюджету свідчить про позитивний економічний розвиток та ефективне фінансове управління містом.

Соціокультурний контекст міста Вишневе відображає живий і розвинутий культурний та соціальний простір. Розвиток культурних закладів, мистецьких колективів та навчальних закладів сприяє доступності різноманітних культурних послуг для кожного мешканця міста. Ініціативи з реформування охорони здоров'я свідчать про прагнення підвищити якість

медичних послуг та забезпечити належний рівень медичного обслуговування населення. Результати реформ підтверджують збільшення фінансування у сфері охорони здоров'я, що сприятиме поліпшенню якості життя мешканців та забезпеченню їх потреб у медичній допомозі.

Економічні чинники виявляють значний вплив на просторовий розвиток приміської зони. Інфраструктурні можливості, інвестиційний клімат та розвиток промисловості та бізнесу є ключовими аспектами, що визначають економічну динаміку та перспективи розвитку приміських територій міста Вишневе. Оптимальне використання цих чинників може сприяти збільшенню інвестицій, покращенню інфраструктури, залученню нових бізнесів та створенню робочих місць. Врахування економічних чинників у плануванні та реалізації розвитку приміських зон є важливим для забезпечення стійкого та збалансованого економічного зростання цих територій.

Соціальні чинники відіграють важливу роль у просторовому розвитку приміських зон. Аналізуючи демографічні зміни, освітній рівень, доступність медичних послуг, соціальну інфраструктуру, соціальний капітал та соціокультурний клімат, ми можемо зрозуміти вплив цих чинників на розвиток та якість життя в приміських зонах. Позитивні аспекти, такі як покращення доступу до освіти та медичних послуг, розвиток соціальної інфраструктури та підвищення соціального капіталу сприяють збільшенню привабливості приміських зон для мешканців. Однак негативні аспекти, такі як демографічні виклики або недостатня соціальна інфраструктура, можуть стати перешкодою для розвитку цих територій. Тому важливо розглядати соціальні чинники в комплексі та розробляти стратегії, спрямовані на збалансований та сталій просторовий розвиток приміських зон.

Природні та екологічні аспекти впливають на просторовий розвиток приміської зони значним чином, викликаючи як позитивні, так і негативні

наслідки. Важливо розуміти, що екологічний баланс та стан природних ресурсів є важливою складовою сталого розвитку. Для забезпечення сталого розвитку приміських зон необхідно приділяти увагу збереженню та відновленню екологічної стабільності, а також розробляти та впроваджувати ефективні заходи для запобігання та мінімізації негативного впливу на природне середовище.

Важливим у дослідження є висновок, що військові дії, пожежі та інші фактори протистоянні України зі країною-агресором, приведе до забруднення довкілля, знищення екосистем, втрати природних ресурсів та загрози здоров'ю людей. Для запобігання та зменшення негативного впливу війни на природу та екологію приміських зон необхідно вживати невідкладних заходів з відновлення екосистем, охорони природних резерватів та рекультивації пошкоджених територій.

У контексті удосконалення транспортної інфраструктури м. Вишневе, стратегії та пропозиції відображають потребу у вдосконаленні транспортних зв'язків, зменшенні транспортних заторів, поліпшенні доступу до громадського транспорту та сприянні використанню екологічно чистих видів пересування. Ретельне планування, інвестиції в транспортну інфраструктуру та сприяння розвитку електромобільності можуть сприяти сталому розвитку приміських зон, забезпечуючи зручний та ефективний транспортний рух, зниження викидів шкідливих речовин та покращення якості життя мешканців. Після завершення війни та знищення частини транспортної інфраструктури міста, співпраця з міжнародними організаціями та фінансова підтримка з державного бюджету відіграють ключову роль у відновленні та модернізації транспортної системи. Це дозволить не лише відновити пошкоджені дороги та інфраструктуру, але й забезпечити їхню відповідність сучасним світовим стандартам безпеки та екологічності. Спільні зусилля з

міжнародними партнерами та фінансова підтримка дозволять швидше та ефективніше відновити та розвинути транспортну інфраструктуру, сприяючи сталому розвитку та підвищенню якості життя мешканців м. Вишневе.

Стимулювання економічного зростання м. Вишневе вимагає комплексного підходу та врахування різноманітних факторів. Пропозиції та стратегії, що були надані орієнтовані на відновлення та розвиток економіки, збільшення інвестицій та створення сприятливих умов для бізнесу. Підтримка після завершення війни відіграє ключову роль у цьому процесі, включаючи фінансову та технічну підтримку від державної влади та міжнародних організацій. Реалізація ефективних стратегій сприятиме стабілізації економічної ситуації та створенню сприятливого середовища для зростання бізнесу та підвищення життєвого рівня мешканців м. Вишневе.

Значення системного підходу та ефективного управління природними ресурсами для збереження екологічного балансу та сталого розвитку м. Вишневе визначається через важливість прийняття відповідних стратегій та пропозицій. Підтримка з боку держави та міжнародних організацій важлива для успішної реалізації цих стратегій, особливо в умовах відновлення після військових дій. Необхідність підтримки після завершення війни наголошує на важливості залучення фінансових, технічних та організаційних ресурсів для відновлення екологічної стійкості та забезпечення сталого розвитку міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бержанір А. Л. Становлення взаємодії влади, бізнесу і суспільства в ринкових умовах. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3. С. 18–21.
- Бужимська К. О. Сутність та складові модернізаційної системи

економіки. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* 2015. № 2 (72). С. 100–104.

- Вишнева міська рада – офіційний веб-сайт. URL: <https://vyshneve-rada.gov.ua/index.php> (дата звернення: 28.03.2024).

- Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 року № 523-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-p#Text> (дата звернення: 28.03.2024).

- Жарова Л. В., Какутич Є. Ю., Хлобистов Є. В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління: монографія. Суми: Університетська книга, 2009. 240 с.

- Звіт про виконання програми економічного, соціального та культурного розвитку Вишневої міської територіальної громади за 2023 рік. Рішення XXXI сесії VIII скликання від 01.02.2024 року. URL: https://vyshneve-rada.gov.ua/files/rada_2024/31/1/1-1d-31sesiya_0001.pdf (дата звернення: 28.03.2024).

- Караєва Н. В., Сегеда І. В. Генезис екологічної парадигми сталого розвитку цивілізації: сутність та етапи становлення. *Економічний вісник НТУУ «КПІ».* 2010. № 7. С. 27–31

- Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р.: тлумачення від 15.05.2014. Дата оновлення: 01.01.2020 р. URL: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр#Text (дата звернення: 28.03.2024).

- Маланчук М., Музика Н., Хавар Ю., Гулько О. Просторовий сталий розвиток суспільства як основа соціально-економічних відносин. *Вісник Львівського національного аграрного університету. Серія: Економіка*

АПК. 2019. № 26. С. 11–14.

- Маруняк Є. О. Просторовий розвиток України в глобальній візії. *Вісник Національної академії наук України*. 2020. № 4. С. 73–83.
- Маруняк Є. О. Геопросторові дослідження і практика планування: Україна на тлі світових трендів. Київ: Фенікс, 2018. 336 с.
- Несчетна С. Ракетний удар по Вишневому: пошкоджено квартири 700 людей, є постраждалі. ТСН. 02.01.2024. URL: <https://kyiv.tsn.ua/raketniy-udar-po-vishnevomu-poshkodzheno-kvartiri-700-lyudey-foto-2484253.html> (дата звернення: 28.03.2024).
- Павліха Н. Принципи просторового менеджменту сталого розвитку. *Економіка України: політико-економічних журнал*. Міністерство економіки України. 2006. № 1. С. 40–45.
- Палеха Ю. М. Географічні особливості планування розвитку міста Київ на сучасному етапі. *Український географічний журнал*. 2017. № 4. С. 39-48.
- Пирожков С. І., Хамітов Н. В. Євроатлантичний вектор України: реальні перспективи і небезпеки. *Вісник НАН України*. 2019. № 6. С. 76–77.
- Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997 р. № 280/97–ВР. Дата оновлення: 06.03.2024 р. URL: zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр#Text (дата звернення: 28.03.2024).
- Руденко Л. Г. Функции городов и их влияние на пространство. Под ред. Л. Г. Руденко. Киев: Феникс, 2015. 293 с.
- Руденко Л. Г., Лісовський С. А., Маруняк Є. О. Досвід застосування стратегічної екологічної оцінки в процесі планування в Україні. *Український географічний журнал*. 2016. № 2. С. 3–12.
- Смирнова І. І., Михайлюта Є. І. Сталий розвиток в Україні:

теоретичні аспекти. *Економічний вісник Донбасу*. 2018. № 1 (51). С. 10–14.

- Степаненко А. В., Омельченко А. А. Теоретичні аспекти екологічної модернізації економічного розвитку. *Економіка України*. 2018. № 1. С. 40–53.

- Хвесик М. А., Степаненко А. В., Обиход Г. О. та ін. Екологічна модернізація в системі природно-техногенної та екологічної безпеки. Київ: ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України», 2016. 455 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Генеральний план міста Вишневе, розроблений Державним підприємством "Науково-дослідний і проектний інститут містобудування" на підставі рішення Вишневої міської ради № 1-01/XLVII6-17 від 12.03.2015 р. "Про розроблення генерального плану міста Вишневого (внесення змін)".

